

УДК 340.143, 159.9

А- 43

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою ВНПЗ «Дніпровського гуманітарного університету» від 19.02.2026 (протокол № 6).

А-43 Актуальні проблеми юриспруденції та психології: матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 24 грудня 2025 р.). Дніпро: ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2025. 300 с.

Збірник конференції містить матеріали VS Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми юриспруденції та психології» (24.12.2025), у роботі якої взяли участь здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти закладів вищої освіти України.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (голова); канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА** (заст. голови); **Андрій МІРОШНИК** (секретар); канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**, докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**, докт. юрид. наук, доц. **Сергій ПЕНЬКОВ**, канд. псих. наук, доц. **Людмила ПРІСНЯКОВА**, докт. псих. наук, доц. **Олександр САМОЙЛОВ**

© ВНПЗ ДГУ, 2025

© Автори, 2025

ЗМІСТ
Секція I
Актуальні проблеми юриспруденції

Годун О.Р. ПРИНЦИПИ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДОЧИНСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	10
Дробишевська В.В. ПСИХОЛОГІЧНЕ НАСИЛЬСТВО: ЗЛОЧИН БЕЗ ПОКАРАННЯ.....	13
Лапитан А.А. КЛАСИФІКАЦІЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ДОГОВОРІВ У СУЧАСНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ.....	18
Момот К.С. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ БОРОТЬБИ З ВІДМИВАННЯМ КОШТІВ ВИЗНАЧЕНІ FATF.....	22
Нікітіна В.М. ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА НА СВОБОДУ ПЕРЕСУВАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАВОВІ ПІДСТАВИ, ПРОПОРЦІЙНІСТЬ І ГАРАНТІЇ ВІД ЗЛОВЖИВАНЬ.....	25
Годованюк К.О. ВИЗНАЧЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОМИЛКИ СПРИЧИНЕННІ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЮРИДИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	27
Головко Л.І. РОЛЬ КОМУНІКАТИВНИХ УСТАНОВОК ЩОДО ЗАДОВОЛЕНОСТІ РОБОТОЮ ПРАЦІВНИКІВ.....	31
Дурманенко І.В. ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРАВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ: ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА ФІКСАЦІЇ ШКОДИ.....	34
Захарова К.О. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ.....	37
Кінг Вікторія РОЛЬ КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ У ВЗАЄМИНАХ ПСИХОЛОГ-КЛІЄНТ: ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ.....	41
Лісунова М.В. ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ.....	44

відновлення. По-третє, ключовим завданням юристів та екологів на даному етапі є скрупульозний збір доказів екологічних злочинів. Це необхідно не лише для покарання винних, але й для розрахунку компенсацій, які повинні бути включені до загального механізму репарацій. Природа не може чекати миру, її захист має відбуватися тут і зараз, шляхом правової фіксації кожного злочину проти довкілля.

Список використаних джерел та літератури:

1. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 08.06.1977. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199 (дата звернення: 03.12.2025)
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 02.12.2025)
3. Антонюк У. В. Захист екологічних прав в Україні в умовах військової агресії. *Право та державне управління*. 2022. № 3. С. 42–47. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/3_2022/3_2022.pdf#page=42 (дата звернення: 03.12.2025)

Захарова Каріна Олександрівна

здобувач вищої освіти

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Борисенко Світлана Ігорівна

викладач кафедри права

Дніпровського гуманітарного університету

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

Зростання обсягів споживчих правовідносин та активний розвиток ринку товарів і послуг в Україні створюють необхідність ефективного механізму цивільно-правового захисту споживачів. Цивільне право визначає принципи укладення та виконання договорів, встановлює гарантії якості товарів і послуг, а також регламентує відшкодування збитків та способи відновлення порушених прав, що робить його ключовим інструментом захисту споживачів [1, с.187]. Об'єктом дослідження є цивільно-правові відносини у сфері захисту прав споживачів., а предметом – норми цивільного законодавства України, механізми реалізації прав споживача, форми цивільно-правової відповідальності та способи судового захисту.

Цивільний кодекс України (ЦКУ) доповнює ці положення нормами щодо виконання договірних зобов'язань. Так, ст. 673 ЦКУ зобов'язує продавця забезпечити відповідність товару умовам договору або типовим характеристикам продукції відповідного виду, а відповідно до ст. 901 ЦКУ виконавець має надати послугу з дотриманням професійних стандартів. Гарантійні зобов'язання продавця регулюються ст. 859 ЦКУ, яка покладає на нього відповідальність за якість товару протягом гарантійного періоду. [2]

Закон України «Про захист прав споживачів» визначає коло суб'єктів споживчих правовідносин: споживачів, які набувають товари чи послуги для особистих потреб, та продавців, виконавців і виробників. Закон гарантує споживачам право на продукцію та послуги належної якості, на отримання достовірної інформації та гарантійне обслуговування. Продавець чи виконавець зобов'язаний передати товар або надати послугу відповідно до цих стандартів, а також забезпечити підтверджуючі документи [3, с.127].

Цивільно-правове регулювання споживчих прав доповнює ЦКУ, зокрема положення, які визначають обов'язки продавця або виконавця щодо якості, відповідності договору та гарантій зобов'язань. Зокрема, ст. 673 ЦКУ зобов'язує продавця передати товар належної якості, орієнтуючись на умови договору або типове призначення товару. У випадку надання послуг або виконання робіт за договором – відповідно до ст. 901 ЦКУ – виконавець зобов'язаний виконати зобов'язання відповідно до умов угоди. Якщо договором або законом передбачено гарантію якості, відповідальність за належність виконання гарантії встановлюється відповідно до ст. 859 Цивільного кодексу України. [3, с.127]

ЦКУ також визначає істотні умови договорів зі споживачами – предмет, ціну та строки виконання (ст. 638 ЦКУ). Для договорів купівлі-продажу ст. 655 ЦКУ передбачає обов'язок продавця передати товар у власність покупця та забезпечити його відповідність умовам договору і вимогам законодавства. Гарантійні зобов'язання ґрунтуються на ст. 673 та 675 ЦКУ, що забезпечує якість товару та відповідальність у разі виявлення дефектів протягом гарантійного строку. [2]

У договорах підряду та надання послуг захист споживача реалізується через обов'язок виконавця забезпечити результат робіт та їх відповідність договору. Згідно зі ст. 837 ЦКУ, підрядник виконує роботу на свій ризик і передає її результат замовнику; у разі виявлення дефектів споживач може вимагати усунення недоліків, зменшення ціни або відшкодування витрат. Норми ст. 901–907 ЦКУ визначають обов'язки виконавця щодо професійної якості послуг та право споживача відмовитися від договору при істотних порушеннях [1, с.115].

Продавець або виконавець відповідає за недоліки товару чи послуги, що виникли до передачі споживачеві або стали наслідком порушення стандартів, технології чи умов договору. У разі порушення договору споживач може вимагати заміни товару, усунення дефектів, розірвання договору або відшкодування збитків.

Відповідно до ст. 22 та 23 ЦКУ споживач має право на відшкодування майнової та моральної шкоди, якщо вона виникла внаслідок продажу товару неналежної якості або надання послуги, що не відповідає умовам договору. Майнова шкода відшкодовується у повному обсязі, включно з прямими витратами та упущеною вигодою, що підтверджує судова практика. Моральна шкода визначається судом з урахуванням характеру порушення та особливостей для споживача. [4, с.186].

Судовий захист є важливим елементом механізму поновлення порушених прав споживачів. Відповідно до ст. 22 Закону України «Про захист прав споживачів», споживач має право звернутися до суду незалежно від вартості товару чи послуги. Додатковою гарантією є звільнення споживачів від сплати судового збору, передбачене ст. 5 Закону України «Про судовий збір», що спрощує доступ до правосуддя. [5, с.64].

Важливим елементом захисту прав споживачів є судова практика, зокрема позиція Верховного Суду України, яка послідовно відстоює принцип захисту слабкої сторони. Так, у рішенні від 15.09.2021 у справі № 127/18582/19 суд наголосив, що саме продавець має довести відсутність недоліків товару або участь споживача у їх виникненні. Аналогічні підходи застосовуються у спорах щодо фінансових та комунальних послуг, де істотне відхилення характеристик послуги від заявлених параметрів слугує підставою для повернення коштів або перерахунку вартості. Судова практика ВСУ демонструє, що сумніви щодо якості продукції тлумачаться на користь споживача, а докази оцінюються з урахуванням інформаційної нерівності сторін, що додатково посилює захист споживчих прав [6].

Актуальна практика Верховного Суду формує стандарти забезпечення прав споживачів і слугує орієнтиром для судів нижчих інстанцій. Судова практика у сфері фінансових послуг також демонструє посилений захист споживача.

Міжнародна практика демонструє широкий спектр механізмів захисту споживачів, включаючи стандарти Європейського Союзу, механізми медіації, обов'язкове інформування споживачів та систему фінансових компенсацій. У країнах ЄС значну увагу приділяють попередженню порушень прав споживачів через обов'язкове розкриття інформації про товар чи послугу, гарантійні умови та прозорі процедури повернення продукції. Цей досвід слугує орієнтиром для України у реформуванні національного законодавства та впровадженні ефективних інструментів захисту споживачів [5, с.61–65].

Україна поступово інтегрує міжнародні стандарти захисту прав споживачів у цивільне та спеціальне законодавство, удосконалюючи положення щодо гарантій якості, відповідальності продавців та виконавців, а також судових та позасудових механізмів захисту. Використання таких норм підвищує ефективність захисту прав споживачів, сприяє розвитку конкуренції на ринку та формуванню довіри між споживачем і бізнесом. Практика судів України демонструє активне застосування цих принципів, що відповідає сучасним європейським стандартам [1, с.102–110; 5, с.61–65].

Отже, Закон України «Про захист прав споживачів» та ЦКУ формують комплексну правову конструкцію, яка забезпечує високий рівень гарантій для споживачів. Судова практика демонструє, що суди дедалі частіше стають на бік споживача, застосовуючи принципи добросовісності та презумпції слабкої сторони. Особливу увагу потребує регулювання електронних договорів, дистанційної торгівлі, сервісів типу «marketplace», а також захист персональних даних під час укладення та виконання договорів. Актуальним залишається дослідження поведінкових аспектів споживачів і їхнього впливу на цивільно-правові зобов'язання.

Список використаних джерел та літератури:

1. Плотнікова М. В., Швагер О. А. Поза судові способи захисту прав споживачів фінансових послуг: адаптація українського законодавства до права Європейського Союзу / М. В. Плотнікова, О. А. Швагер. – *Проблеми цивільного та господарського права*. – 2022. – № 4, ч. 3. – С. 102–110.
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 04.12.2025)
3. Менів Л. Д. Перспективи розвитку законодавства про захист прав споживачів / Л. Д. Менів. – *Юридичний науковий електронний журнал*. – 2022. – № 6. – С. 126–129.
4. Менів Л. Д. До питання захисту прав споживачів при придбанні продукції у суб'єкта електронної комерції / Л. Д. Менів. – *Юридичний науковий електронний журнал*. – 2024. – № 4. – С. 185–187.
5. Твердохліб О. С. Міжнародний досвід захисту прав споживачів та його застосування в Україні / О. С. Твердохліб. – *Публічне управління та митне адміністрування*. – 2024. – № 1 (40). – С. 61-65.
6. Огляд судової практики Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Ogliad_KCS_05_2021_2.pdf (дата звернення: 04.12.2025)